

Asia: VN/7020/2024

Lausuntopyyntö tekoäly- ja tekijänoikeuspienryhmien loppuraporteista

1. Täydentäviä huomioita pienryhmien laatimiin loppuraportteihin

Onko pienryhmä 1: Tekoäly luovassa työssä loppuraportin sisältöön täydennettävää oman toimialasi osalta?

Grafian edustama ala oli huomioitu loppuraportissa. Teosten käyttö tekoälyn kouluttamisessa tulee olla poikkeuksetta luvanvaraista ja oikeudenhaltijoilla tulee olla oikeus korvaukseen teostensa hyödyntämisestä tai mahdollisuus kieltää se.

Syksyllä 2024 julkaistun Kulttuuripoliittisen selonteon toimenpiteet tekijöiden aseman vahvistamiseksi tukevat pienryhmä 1:n esittämiä toimenpide-ehdotuksia. Selonteossa todetaan muun muassa, että teosten hyödyntämisen tulee aina tuoda korvaus tekijälle.

Onko pienryhmä 2: Teknologia loppuraportin sisältöön täydennettävää oman toimialasi osalta?

.Grafialla ei ole täydennettävää pienryhmä 2:n loppuraporttiin, näkökulmat ja esitetyt kysymykset ovat relevantteja.

Onko pienryhmä 3: Oikeudelliset kysymykset loppuraportin sisältöön täydennettävää oman toimialasi osalta?

Pienryhmä 3:n loppuraportin taustamateriaalina olevasta taulukosta ”Eri intressitahojen oikeudellisia näkökulmia tekijänoikeuteen ja tekoälyyn” puuttui katsaus kuva-alan näkökulmiin.

2.1 TOIMENPITEET

1. Kannatanko esitettyjä toimenpiteitä?

Kannatamme esitettyjä toimenpiteitä.

2. Onko jokin toimenpide mielestäsi toista tärkeämpi?

Grafia pitää tärkeimpänä sektorikohtaisen sopimuslisenssisäännöksen säätämistä sekä aktiivisia toimia EU:n tekoälytoimiston ja komission suuntaan, jotta tekoälyasetuksen

läpinäkyvyyksivaatimukseen ja tekijänoikeuspolitiikkaan liittyvä ohjaus olisi mahdollisimman selkeää ja johtaisi tekijänoikeuksien kunnioittamiseen kaikissa tilanteissa.

Tekijöiden kannalta myös reilut tavat hallita oikeuksia ovat tärkeitä, ottaen huomioon valtasuhteiden epäsuhta esim. neuvottelutilanteissa.

3. Millä tavalla katsot, että toimenpiteet tulisi toteuttaa?

Lisensointi tekoälyn kouluttamisessa tulee olla ensisijainen ratkaisu ja säädösvalmisteluun tulisi ryhtyä pikaisesti.

2.2 KOULUTUS- JA TIEDOTUS

1. Kannatatko esitettyjä toimenpiteitä koulutukseen ja tiedotukseen liittyen?

Kannatamme esitettyjä toimenpiteitä.

2. Onko jokin ehdotettu teema mielestäsi toista tärkeämpi?

Keskeisten pelisääntöjen ja käytäntöjen luominen.

3. Millä tavalla katsot, että koulutus ja tiedotus tulisi toteuttaa?

Pelisäännöt tulisi kehittää ministeriön vetämänä työryhmänä, jossa ovat mukana oikeudenhaltijat ja muut intressiryhmät.

2.3 SELVITYKSET

1. Kannatatko esitettyjä aiheita selvitettäväksi?

Kannatamme esitettyjä selvityksiä. Osa voisi toteutua myös koulutuksen muodossa.

2. Onko jokin selvityksen aihe mielestäsi toista tärkeämpi?

Selvitys tekoälyn vaikutuksesta luovan alan toimeentuloon, rahoitustarpeeseen ja rahoitusinstrumentteihin.

3. Millä tavalla katsot, että selvitykset tulisi toteuttaa?

Selvitykset tulisi toteuttaa kansallisella tasolla, opetus- ja kulttuuriministeriön toteuttamina/toimeksiannosta.

3. Lopuksi

Muita huomioita pienryhmien laatiin loppuraportteihin ja niissä esitettyihin suosituksiin?

Yhteisillä pelisäännöillä ja lainsäädännöllä tulee varmistaa, että kaikilla oikeudenhaltijoilla,

joiden teoksia hyödynnetään tekoälyn kehittämisessä tai kouluttamisessa, on oikeus lisensoinnin kautta kohtuulliseen korvaukseen teostensa hyödyntämisestä. Kulttuuripoliittisessa selonteossakin

on asetettu päämääräksi, että lainsäätäjän tulee tukea ja vahvistaa oikeudenhaltijoiden neuvotteluasemaa suhteessa tekoälyä kehittäviin isoihin teknologiajätteihin.

Soramäki Katri
Grafia ry